

KURIER LITIEWSKI

w WILNIE dnia 27. Czerwca V. S. ROKU 1808.

S. PETERSBURG VS. d. 16 Czerwca. Dalsze czynności wojenne armii Rosyjskiej w Finlandyi. D. 20 Maia donosił GL. Raiewski, że d. 17 utrzymywał się pod Hamlekarleby. Szwedzkie straże do Rosyjskich o 2 tylko wiorsty zbliżone były. Ponieważ wody wezbrane, a lasy z śniegów oczyszczone, zbliżonego nieprzyjaciela we wszystkich punktach obrót uważaliśmy pilnie. Dla zastony transportów zostawionych przez furmanów po różnych miejscach wysłany Półkownik Włastow z półkiem strzelców 24 do Sariarwi i Koiwisto; w ostatniem miejscu zostawiony Chorąży Padłucki donosił, że gromada zbrojnych wieśniaków tam wpadła; przyszło do strzelania z naszą załogą, ta ich wielu trupem położyła niektórych pojmano. GL. Kamiński donosił, że d. 18 dla pomnożenia garnizonu Sweaborgskiego przyszły do Helsingfors 3 bataliony 17 dywizyi z 2 kompaniami pionierów, i batalion garnizonowy Pskowski. Tegoż d. z Fridrichshamu do Sweaborga przyszły pomyślnie statki przewozowe z 3600 czterwerci mąki, 200 krup, i 24 kufami wódki; także posłane z Helsingfors do Fridrichsham najeżone Szwedzkie statki powróciły z prowinientem.

D. 21 główna kwatera w Abo. GL. Barclay de Tolli donosił, że d. 18 regularne woyska Szwedzkie pod komendą Graffa Cronstedt, czyli też jak inni mówią, Brygadiera Sandem i Podpółkownika Aminof, liczące 2800 piechoty, 230 dragonii, armat 9, postąpiły do Randesalmi, za którymi następuje półk Uleaborgski; nie spodziewał się nieprzyjaciel w prowincyi Savolax znaleźć gotowych do spotkania Rosyjanów; już zgromadzone stały pod Rondesalmi półki Nizowski, Azowski, Wielikofucki piesze, Ułański W. X. dragoniowski Finlandzki, Rewelski był pod S. Michel. Z Stockholmu doniesiono, że milicya około tej stolicy rozłożona uzbraja się pilnie; dla dopełnienia woysk biorą bez różnicy wszystkich ludzi młodych, przez co liczba malkontentów powiększa się nadzwyczajnie; półki regularne ciągną do odnogi Bothnickiej, tamże idą statki przewozowe, którym zgromadzić się kazano w Umeo przeciw Vasa. Gdy już GL. Konownicin przejrzał stanowiska leżące przeciw Alandzkim wyspom, uważano posłać do Nystadu batalion półku Newskiego z 2 armatami, do Raum i Biorneburga część 23 strzelców.

D. 22 GL. Raiewski donosił, że stanowisko dawne utrzymuje; półk Siewski wysłał do Nikarleby dla zapewnienia komunikacyi z miastami Vasa i Tavasthus. D. 19 GL. Baggowut przybył do głównej kwatery, i przyiósł komendę woysk 17 dywizyi na bieżę rozłożonych do Biornebur-

ga. Wieczorem doniosły straże, iż 8 szalup nieprzyjacielskich z wielo płytkiem statkami, na których było woysko lądowe, o południu zbliżyły się do Nystadu, strzelając do miasta i kupieckich okrętów bez przestanku do godziny 5; usiłował nieprzyjaciel w kilku miejscach na brzeg wystąpić; lecz Półkownik Patton z batalionem Newskim tu będący z armat i ręczney broni dając trafnie ognia, przedsięwzięcie daremnem uczynił; kilka szalup nadpsuł, Szwedów odegnał; z naszej strony 4 ludzi ranione. Miasto wiele ucierpiało, domy niektóre zupełnie zepsute, 2 kobiety zabite; lecz kupieckie okręta których w porcie było więcej 10, zostały ocalone. Podczas tego strzelania, które mieszczan przeciw Szwedom rozjątrzyło, Burmistrz Ekman ich zagrzewał, okazując przykładną gorliwość. Gdy oddalił się nieprzyjaciel, przyjmowali Rosyjanów z podziękowaniem i ochotą.

D. 23 wiadomość przysłała, że d. 21 część Szwedzkiej flotylii zdobytej w Sweaborgu z woyskiem wyszła ku Hangut; we 3 dni poszła dywizya szalup także z woyskiem. Do Helsingfors przybył garnizon Kexholmski dla pomnożenia Sweaborgskiego. Ten rapport wysyłając głównie komanderujący wiadomość odebrał, że szalupy nieprzyjacielskie powtórę przybyły pod Nystad i zaczęły. Tego zamiaru 3 przyczyny naznaczyć można; chęć zniszczenia miasta przez zemstę za szczególne onego przywiązanie do Rosyi, które naybardziej okazało d. 10, gdy cała Finlandya na wierne poddaństwo J. J. Mci przysięgała; albo zabrania kupieckich okrętów z portu od morza dość odkrytego; albo nakoniec zatrudnienia Rosyjanów z tej strony, gdy w drugiej ważniejsze przedsięwzięcie do skutku przychodzić miało.

D. 24 GL. Baggowut donosił, że nieprzyjaciel zbliżając się do Nystadu z 4 galerami po 8 i 10 armat niosącemi zostawił w tyle rezerwę; naprzód kartaczowym ogniem starał się zpedzić straże Rosyjskie z wzgórką Sarwakoneli; tegoż czasu przewozowe statki od wysp szły do przystani Sundholm o 3 lub 4 wiorsty od miasta z południowej strony; tam posłano natychmiast z pomocą część półku Newskiego. Ogień kartaczowy i ręczny przymusił naszych ustąpić z Sundholm, a nieprzyjaciel z tąd korzystając wylądował. Lecz Major Liders przybyły z posiłkiem nowym kazał ludziom swoim pełznąć do przystani między kamienie w największej cichości; gdy już 100 Szwedów było na brzegu, dał Major znak do ataku; przypadek niespodziany przymusił nieprzyjaciela w zamieszaniu rzucić się na statki i w

wodę, a śpiesznie do swojej rezerwy uciekać. Okręta atakujące miasto i górę Sarwakoneli ztraciwszy ludu niemało odstąpiły z drugimi na głębinę. Do Abo na zmocnienie załogi wkroczył półk Parnawski. Do S. Michel przybył 3 strzelców, za którym następował leib huzarski i Ulański W. X. W okolicach tego miejsca wieśniacy dawniej po lasach zchronieni do domu powracać zaczęli. Podpółkownik Dunker z stanowiska swego oddalił się samowolnie na odgłos zbliżających się nieprzyjaciół; i chociaż wymawiał ten postępek potrzebą ocalenia skarbowych papierów i summy, został pod sąd oddany. Według doniesienia G. kawalerji Obrezkowa, półk Rewelski z 3 armatami zajął stanowisko w Kalikelak.

D. 26 GL. Barclay de Tollidonosił, że d. 22 nieprzyjaciół z Jokas ustąpił do Joris; ono miejsce zaieliśmy przednią strażą, za którą cała kolumna z S. Michel postąpiła. Leibgrenadyerskiemu półkowi z artylleryją gwardyjską kazano ciągnąć do Jokas. Wiadomość o zapaleniu prochu w twierdzy Wergen potwierdził G. Buxhewden przydając, że skutki nieszczęśliwego zdarzenia nie są tak wielkie jak obawiać się należało, małą stratę ludzi, ocalenie flottyli przypisać należy czułości przykładowej kommandanta portu. Minister wojenny skoro dowiedział się o wszystkim, kazał do Sweaborga prowadzić proch i żywność w takiej ilości; ażeby twierdza położeniem niedostępna, stała się niezłomną ze względu na wewnętrzne jej opatrzenie. Zboża zawieziono tam wiele, posyła się więcej; prochu znajduje się 14 t. pudrów, w drodze jest 8 t, posyła się wkrótce nadto. Żadnej wątpliwości nie miała z okoliczności zapalonego magazynu.

GL. Kamiński donosił, że GM. Briskorn d. 22 został uwiadomiony przez szyprow, o krążeniu 5 wojennych okrętów, które usiłowały wnieść między skały nadwodne pod wyspami Wdikeker i Chameker; na tych okrętach ponieważ flaga była wzniesiona, wysłano natychmiast Oficjera, żeby dał hasło, na które jeśli by nie odpowiedziano przyzwolicie, wypadała potrzeba przedsięwzięcia obronnych środków. Z doniesienia GL. Raiewskiego widać, iż jeszcze stał w Hamlekarleby. GM. Demidow był w Vasa. Dla zasłonięcia ich od wojsk lądować mogących kazano zmocnić korpus stojący przy pomienionem mieście, więc przez Biorneburg i Christianstadt wysłano półk Biełozierski z dragonią. Armia Szwedzka G. Kling-sporn z dywizją do prowincji Savolax posłaną wynosi do 12 t, nadto przybyło z Szwecyi 5 t. milicyi, które część większa poszła do Kuopio. Straż przednia nieprzyjaciół przeciw GL. Raiewskiemu stanęła w Chimango, gdzie pod wsią Koupala w miejscu niedostępnem założono baterię wielką. Szwedzi cierpią największy niedostatek żywności, ponieważ na dzień żołnierzowi nie daie się nad pół funta chleba, ćwierć mięsa.

D. 27 z Helsingfors do Roczensalm powróciła artylleryja garnizonowa; dywizya zaś galerney flottyli Półkownika Pytnickiego przeszła przy-

górek Parkalautski. GL. Baggowut donosił, że w położeniu wojsk iemu poruczonych zrobił niejaką odmianę. Reszta później.

WIEN d. 18 Czerwca. Według doniesienia przysłanego z Semlinu, Senat Serwianski w Belgradzie odprawił radę walną, na którą wezwani byli Namiestnicy Naczelnika Czerny, Millowanowich i Pietrowicz; za tych zdaniem postanowiono twierdze Belgradu i Semendryi naprawić, ażeby do bronięcia się gotowe były, jeżeli w spodziewanej kampanii zdarzy przypadek, iż wojska narodowe będą odparte, a Tureckie przeszedłszy granicę do kraju wtargną. Nazajutrz zaraz po skończonej radzie żołnierz Serwianski robotę zaczął, jedni wał, mury, rowy opatrywać, drudzy amunicją gotować, armatę oporządzać i broń pośpieszyli. Na opatrzenie magazynów żywność wszelką z okolic do twierdz pomienionych zwozić kazano; rzeki Dunaj, Morawa, inne okryte są statkami. 40 t. Turków osiadłych dawniej w Serwii kraj opuścić musiało w czasie wojny; własność ich gruntową na skarb zabrawszy Senat w części trzeciej kazał sprzedać Chrześcijańskim obywatelom, pieniądze ztąd zebrane do przygotowania obrony przeznaczył.

W Morawii blisko Jglau d. 22 Maia zrobiła się nagle ciemność po południu, i dał się słyszeć na powietrzu łoskot ogromny, wkrótce po nim ludzie, których wielką liczbę borażn zgromadziła w jedno miejsce, uyrzeli padający deszcz prawdziwie kamienny, spadło zaś w niewielkiej rozległości więcej 200 kamieni, niektóre z nich ważyły po 3 funty; większa liczba nie przechodziła Włoskiego orzecha, szczęściem sztuki tylko mniejsze uderzyły w głowę kilku osobom. Wyśłany do Jglau Dyrektor gabinetu Cesarskiego Schreibers d. 31 tu powrócił i przywiozł wiele onych kamieni.

D. 14 odprawiła się wielka rada nadzwyczajna, której obecni byli Arcy XX. wszyscy, Ministrowie, Gubernatorowie prowincyi, Generałowie znajdujący się w stolicy; która ledwie się skończyła, niemieszkając wiele osob dostojnych wyiechało do różnych części Monarchii, wnosimy że celem obrad było przyprowadzenie do skutku wyroków Cesarskich względem zaciągu rezerwy.

MUNICHEN d. 8 Czerwca. Zaślubienie następcy tronu Wurtembergskiego z Królowną Bawarską Karoliną dziś odprawiło się w galeryi zielonej; okazałości dworskich iakie były przy tym obrządku opisywać nie będziemy; za dni kilka Państwo młodzi wyjeżdżają do Stutgardu; jutro znaiomy Garnerin ma odprawić powietrzną podróż.

Tegoż czasu będzie ogłoszona ustawa nowego orderu korony Bawarskiej dla ludzi stanu cywilnego, który znacznym funduszem opatrzony przez Maxymiliana I, nie tylko ma być dawany krajowcom pracującym dla dobra i sławy oyczy- stey, ale też zacnym cudzoziemcom.

Dalsze artykuły nowej konstytucyi Bawarskiego Królestwa. 1. Korona będzie dziedziczną dla potomków prawych płci męskiej w porządku starszeństwa, 2. Płeć żeńska wiecznie wyłącza

się od rządu, dopóki rodziny panującej na potomku płci męskiej zbywać nie będzie. 3. Po zupełnym wygaśnięciu płci męskiej, dziedzictwo spada na żeńską i tej potomstwo. 4. Oddzielna ustawa przepisze, jakim sposobem pł. c. żeńska przechodzić ma do sukcesyi; ostatni Król z płci męskiej panujący starać się będzie, ażeby w takim zdarzeniu spokojność i całość Królestwa nienaruszone zostały. 5. Xiążęta rodziny Królewskiej dóbr mieć nie będą, lecz pensją roczną 100 zł. ryń. najwięcej ze skarbu publicznego, która po wygaśnięciu ich potomstwa płci męskiej do skarbu powraca. 6. Królowa wdowa mieć będzie najwięcej 200 zł. ryń. pensyi i przystoynne mieszkanie, posąg Królowny jest 100 t. zł. ryń. 7. Wszystkie osoby rodziny panującej są pod zwierzchnictwem Króla, i nie mogą bez jego wiedzy zawierać ślubów małżeńskich pod utratą praw do dziedzictwa. 8. Następca tronu wychodzi z małoletności w roku 18. 9. Król mocen jest z Xiążąt rodziny swojej Regenta wybierać synowi małoletniemu; jeżeli Xiążęcia dorosłego nie będzie z rodziny, Regencya należy się z pokrewnych najbliższemu. Regent ma rządzić imieniem Króla małoletniego; wszelkie urzędy, sądowe wyłączając, dawać może tymczasowie tylko; tracić nie może dóbr koronnych, ańteż nowe urzędy tworzyć. Jeżeli nie ma dorosłego Xiążęcia z pokrewnych, pierwszy urzędnik Królestwa rządzić będzie. Królowa wdowa przyjąć może edukacyą dzieci swoich pod dozorem Regenta, nigdy zaś rządu Królestwa. 10. 4 będzie wielkich Dygnitarzów koronnych, Mistrz W. Podkomorzy, Marszałek, Dyrektor poczt, ci na radach stanu znajdować się będą. Wszyscy Ministrowie administracyą sobie powierzoną mający, używają zaszczytów i przywilejów służących dygnitarzom. 11. Potwierdza się ustawa dawniejsza, która zabrania tracić dobra koronne, tych jednak, mianowicie nowo nabytych Król mocen jest użyć za nadgodę usług czynionych krajowi, a wtenczas staną się lennemi. Reszta później.

COPPENHAGA d. 11 czerwca. Niedawno flotta Angielsko Szwedzka z 80 statków kupieckich złożona zgromadziwszy się w Malmoe ztamtąd ruszyła, i Sund przechodząc zmierzała do morza Bałtyckiego pod strażą kilku fregat i korwet; szła pomyślnie żegluga nieprzyjaciółom do samej ciasniny; tu wiatr przeciwny zastanowił wszystkich i w zamieszanie wprowadził. Korzystając z pomyślny okoliczności Duński Kapitan Krieger, rusza od brzegów naszych prowadząc za sobą flotyllę z 20 szalup działowych złożoną; atakowana od niego straż tylna przez godzin 4 odpor dawała, lecz nakoniec pokonana pierzchnęła, zostawiając w ręku zwycięzcy 12 statków, między temi Turbulent korwetę od 14 armat, i jedną z Angielskich fregat uszkodzoną została tak ciężko, iż u brzegu Szwedzkiego ratunku szukać musiało. Domyślić się łatwo, jaką radość Duńczykom przyniosła korzyść tak wielka. Czynił wprawdzie nieprzyjaciół usiłowania wielorakie chcąc szkodę wetować; nadaremnie, cała zdobycz przędło i pomyślnie u brzegów naszych stanęła; 4 za-

brane statki zapalić trzeba było, między niemi znajdował się ieden, który nioś bardzo szacowny ładunek indychu i Koszenilli. Król Fryderyk 6 przypatrywał się bitwie w Dragoe; obecność Monarchy podwoiła rycerską ochotę; dziś Monarcha przy parolu zwyciężcę Krieger podniósł do stopnia wyższego. Gdyby korsarze Duńscy wcześniej ostrzeżeni byli o tej potyczce, zdobycz nasza większą bez porównania być mogła.

Norwegańskie pisma są napełnione mnogimi rapportami o gorliwej chęci, mężstwie, cierpliwości wielu mieszkańców tego kraju w obronie pospolitej; wszystkich imiona przez wdzięczność oyczyzna wybawiona w księdze pamięci nieśmiertelnej zapisze, Król w czasach szczęśliwszych nadgrodzi. Norwegianie dotąd żadnego posiłku nie odebrali z Danii od nieprzyjaciół zagrożonej, i dotąd nie zdają się onego potrzebować, zagrzani powodzeniem gdy już G. Armfeldt do granic odparł; to pewna że w stanowisku żadnym, chociaż najmocniejsze było, nigdy przez czas długi utrzymać się nie mógł żołnierz Szwedzki, z taką zawsze natarczywością był atakowany. Według najpóźniejszych doniesień, zapaleni zemstą Norwegianie oddając wet za wet nieprzyjacielowi, w krok za ustępującymi Szwedami poszli do ich kraju, mil 4 od granic wtargnuli, szanice mocno opatrzone uyrzeli, dwakroć bezskutecznie szturmowali, w trzecim nakoniec zapędzili szczęśliwi dobyli i z ziemią zrównali, czekamy urzędowego o tém doniesienia.

Duńska flotta dziś liczy 2 Admirałów, 2 Wice Admirałów, 3 Kontr Admirałów, 10 Kommandorów, 14 Kapitanów Kommandorów, 16 Kapitanów, niższych Oficjerów przyzwoitą liczbę; czas, usilność rządu, gorliwość narodu, podadzą nam sposobność użycia z niemi wielu tysięcy maytków doświadczonych na szkodę nieprzyjaciół. Marszałek Bernadotte z Sleswiku przemógł się do Hamburga i Altony, gdzie ogląda i ćwiczy dywizye wojsk zprzymierzonych, które tam są rozłożone.

MADRID d. 30 Maia. Za rozkazem Namiestnika Królestwa W. X. Berg i Clivii zgromadziła się rada Castilijska, której czytano wyrok Napoleona stanowiący 1. że d. 15 Czerwca w Bayonne odprawi się zgromadzenie obywatelów znaczniejszych całej Hiszpanii, Notables; wybrani deputaci przynieść mają instrukcyje zciągające się do chęci i potrzeby ziomek swoich, iakoteż do nowej konstytucyi i prawa, według którego naród ma być rządzony w potomne czasy. 2. W. X. Berg i Clivii utrzymany jest na urzędzie Namiestnika Królestwa. 3. Ministrowie Hiszpańscy, rada stanu, Castilii, Indyjska, wszystkie inne urzędy cywilne i duchowne są utrzymywane do czasu dalszego; sprawiedliwość oddawana będzie każdemu iak dotąd była. Naostatek rada Castilii ma pomienione rozkazy ogłosić całemu narodowi.

LISBONA d. 25 Maia. W Portugalii wszystko jest na dawnym stopniu; cierpliwie czekają obywatele nowych losów; dywizya armii Hiszpańskiej pod G. Solano znajdujaca się dotąd w prowincyi Allenteio wychodzi do kraju swego

i w Andaluzji ma być rozłożone. Gdy pismo deputatów naszych z Bayonne ogłoszone zostało, we wszystkich prawie Kościołach odprawiliśmy dziękczynne nabożeństwo, miasta całe oświecono; między temi dystyngwowała się Coimbra i iey Akademia. Naypierwsi Panowie wybrali znaczniejszych z grona swojego, ci mając naczele Graffa Ega poszli do G. Junot; pomieniony Orator w głosie swoim wyraził między innemi, że w dawniejszych wiekach Portugallia wybawioną została przez hrabiów Burgundy, których przez wdzięczność podniosłszy na tron, z tego domu liczyła 12 Królów Wielkich. Dzisieysy Portugalczycowie zazdroszczą Włochom, którzy pod berłem żyją Napoleona, i radziby prosto przez niego być rządzonemi, ażeby tém dzielniey przyłożyć się mogli do wykonania układów Europy lądowej przeciw mniemanym panom Oceanu; te chęci swoje przekładając Portugalczycowie prosili, ażeby X. Abrantes rzetelnie o wszystkiém donosił Monarsze Francuzkiemu.

Po tej audyencji weszło duchowieństwo, którego imieniem mówiąc Kanonik Lisboński Miranda, prosił ażeby religia Katolicka pod przyszłym rządem i panem nowym, iakikolwiek będzie, w całości zachowaną została. Po nim ieszcze mieli audyencyą i mowę Deputat od Senatu Lisbońskiego Guiao, i Kanclerz Portugalski Negrao imieniem całej Magistratury sądowniczey; wszyscy zgodnie podziękowawszy, że Napoleon Portugalii wymazywać nie chce z rzędu narodów Europejskich, poruczali los oyczyzny iego woli, ażeby sam panował, czyli też innego rządcę stanowił według upodobania iak lepiej z dobrem kraju sądzić będzie. W odpowiedzi wyraził G. Junot, że Król nowy od Napoleona dany może Portugalczynom przywrócić wiek złoty Emmanuela, Alfonsa, Henryka, przypomnieć im bohaterów narodowych Vasco de Gama, Jana de Castro, Albuquerque, i sławnych Ministrów Acunha i Pombala, z których iedni orężem, drudzy dobrym rządem i polityką sławę narodu pod niebiosą nieśli. Chwalił Portugalczyków że zachowali się spokojnie, rozruchem niedawno w Hiszpanii sąsiedzkiej wszczętym nie zgorszeni; radził nakoniec, ażeby 3 stany narodu zebrane w Juntę napisały odezwę do Napoleona, któraby powszechnę chęci obywatelów obrazem była.

PARYZ d. 11 czerwca. Imperator Napoleon przynajmniej cały ieszcze miesiąc w Bayonne zabawi, dopóki Junta Hiszpańska nie będzie skończona, która niżej się zgromadzi, tymczasem codziennie długo trwające audyencye daie Grandom i deputatom, wyrozumiewając z ich powieści stan Królestwa. Na początku miesiąca z liczby Grandów byli w mieście pomienioném Castel Franco, Parque, Ossuna, Santa Croce, Colona. Asanza Minister skarbowy Castilijski zwykł prezentować wszystkich ziomków; morski Admirał Massaredo dni kilka zabawiwszy powrócił do Madritu obdarzony bogatą tabakierą z portretem Monarchy; iemu zalecono pilnie zatrudnić się uzbrojeniem floty Hiszpańskich.

Arcy Biskup Paryzki Kardynał Du Belloy u,

marł lat mając 99; mąż wieku i zasług w kościele i oyczyźnie pełen; r. 1752 został Biskupem w Glandeve, później został do Marselli przeniesiony; tam iego rewolucya znalazła; gdy na konstytucyą duchowieństwa cywilną przysiadł nie chciał, unikając prześladowania zchronił się na miejsce urodzenia swego; nie śmieli przykrzyć się weteranowi Jakobini; doczekał więc spokojnie czasów szczęśliwszych, i widział iutrzeńkę wskrzeszoney religii u Francuzów, przez Napoleona ieszcze Konsula podniesiony na stopień Arcy Biskupa pierwszego w kraju i Kardynała. Żył dość długo dla siebie, krótko dla trzody którą rządził przykładnie cnotliwy pasterz.

Na brzegach morza śródziemnego ukazywać się poczęły paki wełną i bawełną napełnione iakby umyślnie w wodę z okrętów rzucone; jest podeyrzenie, że to czynią Anglicy, chcąc morową zarazę do Francji wprowadzić, przeto rząd ostrzegł mieszkańców, ażeby na tę zdobycz skoremi nie byli. Cukier i kawa u nas niezmiernie są drogie, funt przedaie się po 5 franków; przed kilku d. cena ich nieco spadła; domyslać się zaczęto, iż zapewne nieprzyjaciel trafił te produkta w znaczney ilości tajemnym sposobem do Francji wprowadzić; rząd zalecił policji pilniey śledzić kontrabandę. Quinquina po ogłoszonym zabronieniu wywożenia iey za granicę przedaie się po 6 Luidorów.

W Brest ieden z kryminalistów na karę galeryą zkazanych bawił się od niemałego czasu robieniem fałszywey monety; rzecz nie prędko została odkryta; na śmierć osądzony winowayca z dozorcą, który iemu dostarczał materyałów; inny dozorca wyższy za niedbałe więźniów strzeżenie odniósł piątno, i na galerach pracować będzie lat 15. Do Orient zawinął Amerykański okręt wysłany z Baltimore d. 5 Maia; i przyniósł ważne rozkazy dla posłów Rptey w Paryżu i Londynie, żadney zaś wiadomości o uchwałach Kongressu. Morski departament z Genui zupełnie do Spezzia przenosiemy, chcąc ten port uczynić podobnym Toulonowi. Ociec S. względ mając na znaczne rozkrzewienie religii Katolickiey w Ameryce północney, mianował niedawno Biskupów New Yorck, Philadelphii, Kentucky, Arcy Biskupa w Baltimore. W Toscanii wiele klasztorów zgasił rząd dzisieyszy; osoby zakonne pięci oboiey prócz mieszkania odbierać będą ze skarbu po 500 franków na rok, 60 letnie 600.

AMSTERDAM d. 14 czerwca. W Holenderskich portach Texel, Helvoetsluys, Francuzkich Anvers, Flessingue tak śpiesznie idzie robota, że przed końcem roku liczyć w nich będziemy 30 okrętów liniowych zupełnie do wyjścia po żagle gotowych; ta potęga brzegów Anglii dość blizka zwrócić musi ku sobie uwagę nieprzyjaciół. W Genui Napoleon zabronił budowli statków wojennych; Spezzia jest port obszerny i bezpieczny; d. 1 lipca w nim zacznie się budowla okrętu od 74 armat, z takim pośpiechem przygotowania czynią się potrzebne; dzieło łatwe, gdyż blizkie okolicy Varignano, Grazie, Panigaglio materyałów obficie dostarczają.